

IN MEMORIAM. JAROSLAW DUTKOWSKI

Po krótkiej, ale okrutnej chorobie odszedł o 4 nad ranem 5 lipca 2019 r. z naszego grona przyjaciel i kolega doktor nauk historycznych, numizmatyk Jarosław Dutkowski. Gdańszczanin, który swoje zainteresowania historyczne przełożył nie tylko na historię Gdańska w monecie i medalu, ale szerzej na numizmatykę średniowieczną i nowożytną Rzeczypospolitej Obojga Narodów i krajów ościennych.

DR JAROSŁAW DUTKOWSKI
(15. IV. 1954 – 5. VII. 2019)

Po ukończeniu studiów wyższych miał się różnych profesji. Pracował w klubie studenckim „Żak”

w Gdańsku, prowadził klub filmowy „Gag”, organizował festiwale filmowe, parał się pracą dziennikarską w gdańskiej prasie oraz był rzecznikiem prasowym Stoczni Gdańskiej. Zwyciężyła jednak pasja badacza i numizmatyka. Temu poświęcił się bezgranicznie do ostatnich chwil życia.

Miał dwie pasje z tym związane. Były to Stowarzyszenie Numizmatyków Profesjonalnych oraz „Przegląd Numizmatyczny”. Stowarzyszenie Numizmatyków Profesjonalnych założono w 1991 r. i skupiało osoby zawodowo zajmujące się numizmatyką. Jego prezesem i jednocześnie redaktorem naczelnym „Przeglądu Numizmatycznego” jako jego organu został dr Jarosław Dutkowski. „Przegląd Numizmatyczny” te ukochane dziecko Jarosława Dutkowskiego zaczął wydawać w 1993 r. Idei wydawania czasopisma poświęcił się na lata. Żył każdym przygotowywanym numerem i poświęcał się temu przez lata. Był nie tylko redaktorem naczelnym ale także głównym autorem kolejnych numerów „Przeglądu”. Przez lata przygotował 100 numerów w formie papierowej oraz ostatni 101 już w wersji elektronicznej. Dalszą edycję czasopisma przerwała nieubłagana śmierć.

Dr Jarosław Dutkowski to wielokrotny uczestnik polskich i międzynarodowych konferencji numizmatycznych. Były to konferencje lokalne i te o zasięgu europejskim. Uczestniczył w sympozjach w Nowej Soli, Supraślu, Augustowie, Gdańsku, Poznaniu. Czynny udział z referatami brał na Ukrainie (Lwów, Kijów), Litwie (Wilno), Białorusi (Mińsk), Słowacji (Koszyce) oraz Rumunii (Brasov).

Wiele publikował w przeróżnych czasopismach specjalistycznych. Był autorem artykułów w „Wiadomościach Numizmatycznych”, „Biuletynie Numizmatycznym”, „Lubelskich Wiadomościach Numizmatycznych”, „Wrocławskich Zapiskach Numizmatycznych” i wielu innych wydawnictwach historycznych.

Niezmiernie sobie cenił udział w konferencjach numizmatycznych ukierunkowanych na szeroko rozumiany wschód. Dr Jarosław Dutkowski dołączył do grupy osób od ponad dwudziestu lat realizujących długofalowy program współpracy numizmatyków Europy Środkowo – Wschodniej badających pieniądz tej części Europy zgodnie z ideą „wspólnoty dziejów”. Od 1998 r. na konferencjach w Supraślu, a następnie w Augustowie przedstawiał wyniki swoich długoletnich badań numizmatycznych oraz powiązanych z nią zagadnień medalierskich.

W 1998 r. międzynarodowemu gremium przedstawił: „Obieg złotych monet w Gdańsku w 1577 r.”. Dwa lata później w Supraślu omówił „Gdańskie monety i żetony pamiątkowe od XV do XIX w. przykładem konsekwentnej realizacji idei mieszczańskich”. Było to jego tematem badawczym, który podsumował w swojej dysertacji doktorskiej.

W 2004 r. omówił „Oblężenia miast w ikonografii monet z XVI i XVII w.” Po przeniesieniu międzynarodowych konferencji do Augustowa kontynuował działalność naukową omawiając interesujące go zagadnienia numizmatyczne: „Europejska wspólnota myśli i poglądów mieszczańskich na przykładzie medali drańskich XVII w.” (2008); „łup wojenny nie zna granic” (2010); „Wielodukaty

w XVII w. na ziemiach polskich, ile prestiżu ile ekonomi” (2012) oraz „Promocja treści protestanckich i propaganda gdańska na monetach i medalach Wazów polskich” (2014).

Swoje badania z zakresu numizmatyki przedstawiał na „Forum Numizmatycznym: Polska-Wschód” w Augustowie, które były kontynuowane pod egidą Pracowni Nauk Pomocniczych Historii XIX-XX w. Uniwersytetu w Białymstoku, zamiast konferencji środkowoeuropejskich. Na siedmiu „Forum” kontynuował swoją pasję badawcza. Owocem tych wystąpień były publikacje w wydawnictwie seryjnym: „Forum Numizmatyczne. Materiały i studia”: „Nowe problemy metodologiczne w badaniach numizmatycznych na podstawie powstania monografii : Złoto czasów dynastii Wazów” (2016); „Atrybuty władzy i prestiżu w ikonografii monet śląskich XVI-XVII w.” (2018) oraz „Medale pamiątkowe i medalowe klejnoty na Śląsku i na Pomorzu w XVI i na początku XVII w. jako przykład hagiografii lokalnych panów” (2019).

Swoje pasje badawcze dr Jarosław Dutkowski realizował poprzez publikacje książkowe. Początki były skromne, co związane były także z możliwościami edytorskimi. Zgromadzona przez lata bogatą literaturę numizmatyczną i katalogi aukcyjne spożytkował w swoich pierwszych publikacjach: „Ceny złotych monet polskich na aukcjach” (Gdańsk 1998) oraz „Srebrne i miedziane monety polskie i z Polską związane na aukcjach 1995-1999” (Gdańsk 2000). Obie te pozycje dr Dutkowski wydał pod egidą Stowarzyszenia Numizmatyków Profesjonalnych.

Następne publikacje były jak na ówczesne czasy wydarzeniem na rynku numizmatycznym. Ukazały się następne książki dr. Jarosława Dutkowskiego (współ z Adamem Suchankiem) wydane pod patronatem Stowarzyszenia Numizmatyków Profesjonalnych. Były to monumentalne Corpusy monet elbląskich, gdańskich i toruńskich: „Corpus Nummorum Gedanensis” (Gdańsk 2000); „Corpus Nummorum Elbigensis” (Gdańsk 2003) i „Corpus Nummorum Thorunensis” (Gdańsk 2010).

Pasja badacza nie pozwoliła Jarosławowi Dutkowskiemu spocząć na laurach. Podjął się pracy wydawałoby się nie do „ugryzienia przez ząb badacza”. Na początek korzystając z bogatych zasobów archiwum własnego, zgromadzonego przez lata, jak i zbiorów numizmatycznych krajowych i zagranicznych przygotował cykl katalogów. Wydał „Złoto czasów dynastii Jagiellonów” (Gdańsk 2010). Kolejną publikację stanowiły „Talary Jana Kazimierza” (Gdańsk 2012).

Ukoronowaniem Jego pasji badawczej było dzieło monumentalne, ukazały się 4 tomy: „Złoto czasów dynastii Wazów”. Nikt do tej pory nie powążył się zmierzyć nie tylko z tym zagadnieniem ale przede wszystkim ogarnięcia tego tematu o formacie przecież europejskim. Wymagało to wprost katorżniczej pracy, do której potrzebna była znakomita znajomość materiału z zakresu numizmatyki i medalistyki. Potrzebna była do tego nie tylko przeogromna znajomość literatury przedmiotu ale przede wszystkim kwerendy w gabinetach numizmatycznych w Polsce i poza jej granicami. Dr Jarosław Dutkowski odwiedził większość z ich oglądając każdą z monet w Wiedniu, Berlinie, Bratysławie, Pradze, Sztokholmie, Helsinkach i wielu innych miejscach.

Czterotomowa edycja „Złota czasów dynastii Wazów” ukazywała się sukcesywnie od 2015 r. (T.I) poprzez 2016 r. (T.II Polska, Prusy, Kurlandia), 2017 r. (T.III Śląsk) i 2018 r. (T.IV Pomorze).

Pasja badawcza z zakresu numizmatyki i medalistyki przełożyła się na pracę naukową. Jej efektem była dysertacja doktorska: „Motywy idei mieszczańskich na monetach, medalach i żetonach gdańskich” przygotowana pod kierunkiem prof. zw. dr. hab. Krzysztofa Macieja Kowalskiego. Dysertację tą Jarosław Dutkowski obronił na Uniwersytecie Gdańskim w 2007 r.

Ostatnim Jego przedsięwzięciem było utworzenie Gdańskiego Biura Numizmatycznego, na którego czele stanął w 2016 r. Głównym zadaniem Biura poza konsultacjami i dworactwem było wydawanie literatury numizmatycznej.

Numizmatyka polska wraz z odejściem Doktora Jarosława Dutkowskiego poniosła niepowetowaną stratę.

NON OMNIS MORIAR

prof. nzw dr hab. **Krzysztof Filipow**